

НАША

07 | 2025

НОВОАПОСТОЛЬСЬКА

СІМ'Я

ЧАСОПИС НОВОАПОСТОЛЬСЬКОЇ ЦЕРКВИ

БОГОСЛУЖІННЯ

Першоапостол
Жан-Люк Шнайдер
у м. Гайденгаймі /
Німеччина,
9 лютого 2025 року

СВЯТИЙ ДУХ

Що про Нього говориться
в Катехізисі
Новоапостольської церкви

Святий Дух

Більше чим Утішитель

ЗМІСТ

5

ІМПУЛЬС

- 3 **Фундамент**
(Імпульс із богослужіння
Першоапостола)

БОГОСЛУЖІННЯ

- 5 Першоапостол Жан-Люк Шнайдер
у м. Гайденгаймі / Німеччина,
9 лютого 2025 року

СВЯТИЙ ДУХ

- 12 Діяння Святого Духа
(Що відбулося на П'ятидесятницю)
- 13 Тлумачення Святого Духа
(Як розуміють дар Святого Духа
представники різних церков)
- 14 Частина Божества
(Важливі етапи розвитку вчення
про Святого Духа)
- 16 Святий Дух – що про Нього сказано
в Катехізисі Новоапостольської церкви
- 18 Дари Божі
(Як описує дари Духа Апостол Павло)

ТОЧКА ЗОРУ

- 20 Який дар!
(Апостол Франц-Вільгельм Оттен)

ПОРАДИ БАТЬКАМ

- 21 Хто насправді створив Бога?

КОРОТКІ РЕПОРТАЖІ

- 22 Україна. Перебування Апостола
Будника в окрузі «Україна-Захід»

14

Фундамент

Нам, християнам, у своєму житті треба опиратися на Євангеліє. Воно не повинно стояти осторонь, а має визначати наші вчинки й рішення. Своїм життям ми відображаємо віру – видимо, ясно, виразно. Утім, існує небезпека, що наша віра може відійти на задній план. Замість того, аби дозволити Богу вказувати нам правильний напрямок, ми лише зрідка, у скрутну хвилину, звертаємося до Нього як до Порадника.

Надто часто ми бажаємо йти власним шляхом, роблячи те, що нам на даний момент здається правильним. Однак це ставить під загрозу наше спасіння. Святий Дух застерігає нас: недостатньо просто вірити, віра має пронизувати усе наше життя і приносити плоди. Вона має бути не теоретичною, а відчутною у кожному рішенні, яке ми приймаємо. Іноді, однак, ми відчуваємо, що наша віра слабне. Розчарування охоплює нас, коли відбувається щось не так, як ми сподівалися. Можливо, ми просили в Бога про щось і воно не збулося. Або нас непокоять якісь зміни. У такі моменти з'являються сумніви: «Чи істинною є моя віра? Чи вона дійсно підтримує мене?»

Саме тоді треба зробити паузу. Наша віра не являє собою закам'янілу структуру, а є живою і багатогранною. Своїм корінням вона сягає у Святе Писання, у Боже Слово. Тому зосередьмо свою увагу на найголовнішому – на святій вірі, яка походить від Бога, від Святого Духа. Вона вказує нам шлях до Ісуса Христа. Він – наш фундамент. У Ньому ми здобуваємо силу, орієнтир і спасіння.

Імпульс із богослужіння Першоапостола

Розкажіть про це всім

9 лютого 2025 року в м. Гайденаймі (Південна Німеччина) відбулося богослужіння за участю Першоапостола Жана-Люка Шнайдера. В основу цього богослужіння була покладена біблійна цитата з Книги пророка Йони 4, віршів з 1 по 3.

«І не вподобалось те Йоні
вельми; запалав він гнівом,
і почав молитися до Господа,
і мовив: «О Господи! Хіба ж не це
я говорив, будши ще у моїй
країні? Тому ж я й утік був
напочатку до Таршішу; знав бо,
що Ти – Бог милостивий і ми-
лосердний, довготерпеливий і
многомилостивий, й уболюєш
над злом. Тож візьми,
благаю, Господи, тепер
у мене мою душу, бо ліпше
мені вмерти, аніж жити».

Йони 4, 1-3

Сердечно улюблені брати й сестри, ми вдячні Богові за те, що Він запросив нас у Свій дім. Нашим спільним бажанням є те, аби сьогодні вранці кожен з нас міг дійсно зустрітися зі своїм Богом. Нехай кожен відчує, що Бог не спить, що не відкинув і не забув його. Учора я розмірковував над давньою подією із Святого Писання, зокрема, над історією про Агар, служницю Сари, дружини Авраама. Це не дуже приємна історія. Сара не бажала більше утримувати при собі Агар, тому Агар довелося утікати в пустелю разом зі своїм сином, який був водночас сином Авраама. Там вона заблукала, й у них закінчилася вода. Агар подумала, що їй тепер доведеться померти, поклала дитину під кущем і стала чекати смерті. Але Бог через ангела мовив їй: «Не бійся, бо почув Бог крик хлопчини там, де він лежить» (Буття 21, 17). Бог відкрив їй очі, і раптом вона побачила «криницю з водою». Криниця там була завжди, але Агар раніше просто не бачила її. Тепер вона та її немовля змогли втамувати спрагу.

Я думаю про тих багатьох і багатьох братів і сестер, які перебувають сьогодні у великій нужді, бо інші люди повелися з ними не належним чином. Можливо, це був навіть Божий слуга. Тоді вони, ймовірно, запитують у себе: «Де ж Бог? Чи не забув Він про мене? Чи не відкинув мене?» Дорогі брати й сестри, кожному з вас я хотів би сказати, що Бог не забув і не відкинув тебе. І Він не спить. Він уже приготував допомогу, вона вже існує. Ти просто її поки що не бачиш. Утім, покладайся на Бога!

Згодом ти побачиш її. Залишайся вірним Богові, довіряй Йому, і ти відчуєш, наскільки великою є Його любов.

Наша сьогоднішня біблійна цитата походить з історії про пророка Йону. Бог послав його до Ніневії, аби проповідувати тамтешнім людям, які погано поводитися. Однак існувала одна невеличка проблема: Ніневія знаходилася в чужому краї, її мешканці були язичниками і не належали до обраного народу та чимало грішили. Йона не хотів йти туди й утік на кораблі. Богу це не сподобалося і Він наслав бурю. Під час шторму команда викинула Йону за борт. Бог послав рибу, яка проковтнула його і через три дні повернула на сушу. З вдячності за врятування життя Йона все ж вирушив до Ніневії. Однак він нічого доброго не проповідував тамтешнім мешканцям. А тільки передрік, що через сорок днів місто буде знищене.

Однак Йона не розраховував на те, що люди в Ніневії прийняли його послання, навернулися, покалися і Бог дарував їм Свою милість. Йоні це зовсім не сподобалося. Він був роздратований і сердився на Бога: «Як Він міг дарувати їм милість!?» Тоді Йона сів під сонцем. Він хотів померти й розірвати стосунки з Богом. Але Бог і до нього проявив милість, дозволивши вирости рициновій рослині(тикві), яка давала йому затінок. Це викликало в Йони радість. Але наступного дня, коли рослина засохла, він знову засмутився. Тоді Бог дав йому урок, мовивши: «Тобі жаль тикви(рицинового куща І. Огієнко), дарма що ти не поравсь коло неї й не зростив її, [...] А мені б то не жаль було Ніневії, великого міста, в якому живе більше ста двадцяти тисяч душ ...?» (Йони 4, 10-11). Це щодо історії про Йону.

Я не буду заглиблюватися в питання, чи відбулася історія з рибою саме так, а чи це метафоричний образ, легенда. Хочу лише зазначити, що Ісус, очевидно, вірив їй, бо двічі посилався на неї. Якщо Ісус вірив у це, то чому я не повинен вірити? Утім, важливим для нас є не те, чи відбулося це саме так, чи ні. Важливим є послання Бога. Що воно значить для нас сьогодні?

Бути свідками Ісуса Христа

Дорогі брати й сестри, ми, подібно до Йони, покликані Богом проповідувати. Ми маємо звіщати людям Євангеліє. Наш цьогорічний девіз гласить: «Час робити добро». Ми покликані готувати й прокладати людям шлях до Бога. Наше завдання – бути свідками Ісуса Христа, звіщати Євангеліє і розповідати людям, що Бог любить їх і бажає їм спасіння. Утім, трапляється

і так, що ми, подібно до Йони, кажемо, що не бажано цього робити. Хтось каже: «Це марна праця. Навіщо мені свідчити словом і ділом? Чому я повинен розповідати людям про свою віру? Адже вони все одно не бажать знати про неї». Інші кажуть: «Ні, це неможливо. Погляньте на людей, вони такі злі. Вони так багато грішать. Бог має покарати їх. Жодного спасіння, вони мають покаятися і спершу пройти через те, через що мені довелося пройти, через випробовування. Лише тоді можуть спастися». Досі є християни, які так мислять. Третя група каже: «О, Бог любить усіх, тому кінець кінцем усіх спасе. Навіщо нам витрачати зусилля та звіщати Євангеліє?» Це два-три приклади того, чому люди не приймають цього Божого доручення. Що учинив Бог з Йоною, який міркував так? Пророку довелося пережити ситуацію, яка показала йому, що без Божої допомоги він загине. І Бог врятував йому життя.

Святий Дух нагадує нам, що ми своїм життям завдячуємо Богові. Він подарував нам вічне життя і через народження згори, від Води й Духа, спас нас від духовної смерті. Своєю жертвовною смертю Ісус Христос спас нам життя. Він подарував нам усе, зокрема, запоруку вічної слави. Усім цим ми завдячуємо Йому. Тому з вдячності робимо те, що Він очікує від нас, чи не так? Він зробив для мене чимало добра. Тепер моя черга! Прийшов час творити добро. Якщо Бог просить мене робити добро своєму ближньому, то я, власне, не можу сказати «ні». Адже я в боргу перед милостивим Богом. Наше завдання – йти і говорити людям, що Бог є Богом милосердя і милості, що вони можуть здобути вічне життя, а не загинути, що Бог любить їх. Ми доводимо це, коли своєю поведінкою даємо їм відчувати Його любов. Ось у цьому наше завдання: словом і ділом звіщати Євангеліє. Історія Йони вчить нас, що така праця не є даремною. Пророк був переконаний, що ця праця ні до чого не приведе, що це просто марна трата часу. Але, у супереччя будь-яким очікуванням, жителі міста Ніневії навернулися, покалися і Бог врятував їх. Можливо, ти побачиш результат посіяного тобою насіння, а можливо, й ні. Можливо, воно зійде значно пізніше, аж у Тисячолітньому Царстві Миру. Але добро, яке ти чиниш, ніколи не буде даремним. Це не втрачена енергія, не втрачений час, не втрачені зусилля. Воно завжди варто того. Урок, який ми виносимо з цієї історії: варто виконувати Боже доручення.

Боже послання виявилось дієвим, незважаючи на те, що пророк вочевидь був далекий від досконалості. Йона не погоджувався виконувати те, що Бог вимагав від нього, у нього було абсолютно хибне уявлення про

≈ Музичне обрамлення богослужіння здійснював струнний оркестр...

≈ ... і зведений хор

⌘ Запрошені священнослужителі біля вівтаря

Бога. Те, як він поведився, безумовно, не було зразком хорошого пророка. Доручення пророка завжди полягало в тому, аби звіщати про Боже покарання, а також казати: «Якщо ти покаєшся, то Бог подарує тобі милість». Йона не зробив цього. Він повідомив лише про знищення міста і все. Отже, не тільки він, але і його проповідь була недосконалою. Утім, Бог використав його як знаряддя для виконання Своєї волі та порятунку людей. Ми є також недосконалими людьми, які не завжди правильно поведуться, але дійсним є послання: добро, яке ми, недосконалі люди, робимо за дорученням та в Ім'я Ісуса Христа, рано чи пізно принесе плоди. На це ми можемо покластися! Добро, яке ми робимо, ніколи не буде даремним. Свого часу його насіння проростуть.

Йона сердився. Він хотів умерти. На духовному рівні це означає, що він хотів відмовитися від своїх стосунків з Богом. Він не хотів більше мати нічого спільного з Богом. Він сердився, бо йому не подобалося, як поступив Бог. Він бажав, аби Бог покарав жителів Ніневії. А Бог, натомість, дарував їм Свою милість. В очах Йони вони відбулися надто лег-

ко. Адже не належали до вибраного народу. Те, що він, пророк, Божий слуга, отримав милість, було, звісно, в порядку речей. А вони? Вони роками чимало грішили і тепер Бог, проявивши милість, врятував їх? Йоні це здалося надто простим рішенням.

Чи розпізнаєте ви цього духа? Тільки не кажіть, що він ніколи не давав вам про себе знати. У мої двері він постійно стукає: «Як так, що Бог дає їм те ж саме, що й мені? Я уже в третьому поколінні новоапостольський, а вони прийшли в останню мить. Невже вони зробили для Бога стільки ж, скільки я?»

Потім Бог запитує у нас, чи ми, бува, щось не забули. Ми отримуємо спасіння не завдяки власним заслугам, а виключно завдяки Божій милості. Ти не можеш заслужити на спасіння.

Ти спасений не тому, що служиш Богові і є слухняним, не тому, що завжди приходиш на богослужіння і робиш те чи інше в церкві або поводишся як Божа дитина. Ти спасений Божою милістю. Ми служимо Богові не для того, аби Він спас нас. Коли ми служимо Господу, то робимо це тому, що Він уже спас нас! Твоє служіння, твоя вірність – це просто відповідь на

АПОСТОЛ МАРАТ АКЧУРІН

Апостол Марат Акчурін (Росія) розповідав, що після того, як Бог виявив милість до мешканців Ніневії, Він продовжив Свою працю над пророком Йоною. Чому Йона не радів тому, що так багато людей навернулися і спаслися? «Бог велів пророку любити людей, навіть тоді, коли вони коїли щось недобре, навіть тоді, коли вважав, що вони лихі». Ми, ймовірно, також не завжди проявляємо або відчуваємо достатньо любові до людей зі свого оточення. «Але Бог, наш Відкупитель, учить нас проявляти саме таку любов. Довіряймо Богові навіть тоді, коли думаємо, що це неможливо. Для Бога немає нічого неможливого», - завершив Апостол.

АПОСТОЛ КАРСТЕН ДЕНКЕР

Апостол Денкер (Західна Німеччина) розповів, що його неабияк зворушила історія з Агар, «яка після тяжких днів, які довелося пережити в пустелі, нарешті прозріла і могла сказати: «Ти - Бог, Який бачить мене». Дорога душе, я хотів би ще раз наголосити на цьому. Це стосується сьогодні вранці також і тебе. У нас є Бог, Який бачить тебе, бачить кожного зокрема і нікого не забуває, бо всім серцем любить нас. Ми - Його діти. Він - наш Небесний Отець, Який турбується про тебе й про мене. Навіть якщо ти інколи не бачиш Його допомоги, то вона знаходиться ближче, ніж ти думаєш. Довірся Йому, покладися на Божу поміч!»

спасіння, яке Бог уже дарував тобі завдяки виключно Своїй милості. Тому нас не повинно турбувати те, що Бог дарує іншим те ж саме, що й нам. Можливо, вони не заслуговують на це, але ми також – ні. На все виключно Божа милість.

Дорогі брати й сестри, усім нам треба ще трішки попрацювати над цим. Бо десь у глибині своєї свідомості ми все ще думаємо, що наше спасіння – це щось само собою зрозуміле. Адже ми робимо все, як належить. Але ні, ти не можеш заслужити на спасіння. Твоя поведінка – це лише відповідь на спасіння, яке Бог уже подарував тобі.

Мислити як Христос

Йона розсердився ще й тому, що рослина, яка захищала його від сонця, усохла. Йому подобалося, що Бог дозволив рости їй. Він розглядав її як винагороду за служіння, яке виконував досі. Коли ми служимо Богові, то також очікуємо, що нам буде за це щось, певна винагорода. Адже ми служили Йому, тож має бути благословення – іноді воно приходить, а іноді ні. Буває, що ми щось отримуємо від Бога, а через кілька

років Він знову забирає це. Ми запитуємо в себе: «Де ж благословення?»

У таких випадках ми маємо запитати себе, для чого ми служимо Богові: аби отримати винагороду, благословення? А чи з любові до Нього і для того, аби в нас формувалася природа Ісуса Христа, Його сутність; бо ми маємо такий же спосіб мислення, як і Він, і робимо те, що робив Він? Ісус служив не задля нагороди. Служіння становило Його сутність, Його природу. І чим більше формується у нас «нове створіння», тим більше ми служимо Господу. Без жодного розрахунку, просто тому, що такою є наша природа. Ми виконуємо Божу волю, бо Його воля є нашою волею. І це не має нічого спільного з послухом, бо ми робимо те, що хочемо, – і вирішили, що хочемо те, що Бог хоче. Це результат нашого духовного розвитку. Ми творимо добро, бо просякнуті мисленням Христа. Ми, як і Він, любимо Бога й ближнього і бажаємо йому спасіння.

Бог урятував мешканців Ніневії. Ви можете сказати: «Звісно, Бог милостивий, співчутливий і довготерпеливий». Це так. Бог бажає спасіння усім людям. Він турбується про те, аби, наскільки це можливо, усі люди зазнали спасіння як тут, на землі, сьогодні, так і в

потойбічному світі, а згодом – у Тисячолітньому Царстві Миру. Бог бажає спасіння усім людям, але шлях, яким треба пройти, однаковий для всіх: треба покаятися, увірувати в Ісуса Христа й слідувати за Ним. Ми не повинні забувати про це. Бог хоче спасіння для всіх людей. І Він проклав лише один шлях: це – Ісус Христос, Спаситель. Це єдиний шлях, який є у розпорядженні людства, аби отримати спасіння. Те саме відбуватиметься і в Тисячолітньому Царстві Миру. Існує тільки один шлях: покаятися, прийти до Ісуса Христа, увірувати в Нього і слідувати за Ним. Тільки той, хто так поступає, може воістину здобути спасіння.

Перед початком богослужіння діти виконували пісню. Я сказав їм: «У вас це вийшло чудово! Ви узагальнили богослужіння: набагато коротше і набагато краще, ніж я б міг це зробити». Ознайомтеся з текстом пісні, яку вони виконували. У ній сказано: «Тож розкажіть про це всім». Аби пригадати, про що йшлося на богослужінні, просто прочитайте текст цієї пісні. У ній міститься найважливіше.

Після співпроповідей Першоапостол сказав: Дорогі брати й сестри, я усвідомлюю, що в декого виникають проблеми з посланням робити добро і любити ближнього, бо всі грішники мають спастися. Дехто каже, що так говорять люди, у яких усе гаразд. А якби цим людям довелося пережити те, що вони самі пережили, якби вони знали злих людей, яких вони знають, то вони так би не казали.

Я усвідомлюю це. Ми, християни, не повинні бути наївними. Ми не покликані бути жертвою зла і не маємо дозволяти йому творити з нами що завгодно й казати: «Ти знущаєшся з мене? То продовжуй далі. Я прощу тобі». Ми живемо в суспільстві, у якому існують правила, яких треба дотримуватися. Ісус простив розбійнику на хресті, але не допоміг йому зійти з хреста. Ні, йому довелося померти на хресті, бо був засуджений на смерть. Добро, яке нам слід робити, – це звіщати Євангеліє. Воно розпочинається з того – і це для мене дуже важливий момент, – що ми жодним чином не дозволяємо злу посягати на наші стосунки з Богом. Нещодавно я побував в Африці. Там, де я був, справи зараз дуже, дуже погані. Я захоплююся нашими братами і сестрами, які переживають воістину жакливі речі. Не хочу вдаватися в подробиці. Але вони залишаються вірними Господу й кажуть: «Ми не дозволимо дияволу зруйнувати наші стосунки з Богом». Для

мене це найбільше свідчення. Саме так треба свідчити про Божу любов, про сутність Ісуса Христа. Це так велично, так піднесено, так свято. «Навіть якщо до мене ставляться дуже погано і мені дуже кепсько, то ти не маєш посягати на це, бо це для мене найважливіше». Краще годі описати сутність Христа. «Незважаючи ні на що, я зберігаю вірність Господу. Варто залишатися вірним Йому, бо Він величний». Це прекрасне свідчення. Саме так ми робимо добро.

Святе Причастя

Сьогодні нам дозволено святкувати Святе Причастя. Воно є, може і повинно бути поштовхом до нашого прозріння. Тож нехай Святий Дух відкриє нам очі й покаже Божу допомогу, яку ми поки що не бачимо. Сьогодні ми бачимо владу зла. Але під час святкування Святого Причастя Господь відкриває нам очі й мовить: «Не забувай: зло могутнє, але Я подолав його. Я переміг його. Час існування зла обмежений, йому прийде кінець. Я переміг зло, гріх і смерть». Нехай Господь відкриє декому очі й покаже, що хоча нужда велика і зло могутнє, та Помічник є значно більшим – Ісус Христос набагато могутніший! Він здобув перемогу над злом, і ти можеш взяти участь у цій перемозі. Час зла обмежений.

Ще один поштовх до прозріння: допомога і спасіння уже приготовлені. Усе готове. Господу не треба перед Своїм приходом щось готувати. Ні, усе готово. Він вже сьогодні може прийти. Світ, зло, люди можуть робити що завгодно, але це нічого не змінить. Спасіння ніхто не зупинить. Хто хоче спастися, той спасеться. Усе готово. І третій поштовх до прозріння: під час святкування Святого Причастя, коли ми приймаємо Тіло і Кров Ісуса – Ісус істинно присутній і каже нам: «Поглянь, ти поки що Мене не бачиш. Ти думаєш, що Я сплю чи на відпочинку. Але Я тут; тепер і сьогодні Я з тобою. Ти приймаєш, – кажу це щиро, – частинку Моєї Плоті і Моєї Крові. Я даю їх тобі. Це знак Моєї присутності. Я тут заради тебе. Я заступаюся за тебе. Я захищаю тебе. Я допомагаю тобі. Я люблю тебе».

Діяння Святого Духа

Що відбулося на П'ятидесятницю

Ісус вознісся на небо. На «горниці» одного з будинків Єрусалиму зібралися Його учні: Петро, Іван, Яків та Андрій, Филип і Фома, Варфоломій і Матвій, Яків, син Алфея, Симон Зилот та Юда, син Якова разом з жінками та Марією, матір'ю Ісуса, і його братами. Усі вони молилися і перебували в очікуванні. Утішитель, Якого обіцяв Ісус, ще не розпочав діяти. «Аж ось роздався знезап'як з неба шум, неначе подув буйного вітру, і сповнив увесь дім, де вони сиділи. І з'явилися їм поділені язика, мов вогонь, і вони сповнились Святим Духом і почали говорити іншими мовами, як Дух давав їм промовля-

ти». В Єрусалимі ж знаходилися іудеї, люди побожні, з усього народу під небом. Коли зчинився цей шум, то зібрався народ і збентежився, бо кожен чув їх, як вони говорили його мовою. У своїй проповіді Апостол Петро розповів про те, як Ісус був розп'ятий і воскрес із мертвих. Унаслідок цього 3000 людей охрестилися, прийняли дар Святого Духа і приєдналися до християнської громади. Утішитель був присутній – Ісус відтепер присутній в Дусі й через Духа.

(За Діяннями Апостолів 1 і 2)

Тлумачення Святого Духа

Святий Дух – це Іпостась Трійці, і Марія зачала Ісуса через Святого Духа. У цьому всі християнські церкви одностайні. Утім, існують відмінності в уявленнях про те, як Святий Дух діє сьогодні. Хто у що вірить?

У Римо-католицькій церкві під Святим Духом розуміють Того, Хто подає духовне тлумачення Святого Писання. Завдяки Йому людина пробуджується до віри й розпочинає нове життя, яке полягає у визнанні Бога Отця та Ісуса Христа. Через таїнства церкви Христос наділяє віруючих Святим Духом. Тому церкву розуміють як Тіло Христове, а отже, як храм Святого Духа. Через таїнство конфірмації «охрещена людина наділяється особливою силою Святого Духа». Хрещення і Євхаристія (Святе Причастя) утворюють разом таїнства християнсько посвячення, тобто досягнення релігійної зрілості. «Без конфірмації [...] хрещення є дійсним і дієвим, але християнське посвячення ще не завершене» (Катехізис Католицької церкви). Під час конфірмації священнослужитель, як правило, єпископ, кладе руки на голову мирянина і помазує його чоло миром (олією для помазання).

У **східних церквах** відбувається помазання миром, що відповідає римо-католицькій конфірмації. Це миропомазання відбувається одразу після хрещення. Після молитви помазують миром найважливіші частини тіла: лоб, очі, ніс, вуха, губи, груди, спину, руки і ноги. Під час кожного помазання виголошують формулу «Печать дару Святого Духа».

Відповідно до **протестанського** розуміння, хрещення відкриває людині вхід у простір пізнання Святого Духа. Однак діяння Святого Духа не обмежується лише сакраментальним чи богослужбовим простором, а розглядається як динамічний процес, який не піддається безпосередньому управлінню з боку людини: «Саме тому християни постійно просять про зішестя Святого Духа. Серед застиглих форм може щось раптом ожити» (Євангельський Катехізис для дорослих).

Особливо яскраво такі уявлення виражені у **п'ятидесятницьких і харизматичних рухах**. Акцент там робиться насамперед на індивідуальному й колективному духовному досвіді. П'ятидесятницькі євангелізаційні заходи спрямовані на те, аби повторити події П'ятидесятниці. Основним елементом п'ятидесятницької побожності і теології є хрещення Святим Духом. Його розуміють як досвід, який є наслідком навернення і відродження. Він сповнює силою для здійснення служіння свідчення. Ознаками хрещення Святим Духом вважаються говоріння іншими мовами і пророцтва.

ЧАСТИНА БОЖЕСТВА

Важливі етапи розвитку вчення про Святого Духа

325 р., НІКЕЙСЬКИЙ
СОБОР

Твердження про вічне існування Святого Духа. У третьому положенні Символу віри про віру в Святого Духа зазначено: «Ті ж, що кажуть: “Був час, коли Його не було, і перед тим, як Він був створений, Його не було”, і що “Він виник з нічого”, або кажуть, що Син Божий походить від іншої Іпостасі чи субстанції, або що Він сотворений чи мінливий, на тих Католицька церква накладає анафему (церковна заборона)».

381 р., КОНСТАНТИНО-
ПОЛЬСЬКИЙ СОБОР

Святому Духові поклоняються і прославляють разом з Отцем і Сином: «Віriamo в Святого Духа, Господа животворящего, що походить від Отця, Якому поклоняються і Якого прославляють разом з Отцем і Сином, Який промовляв через пророків».

6-ЕСТОЛІТТЯ

Афанасіївський Символ віри, який заснований на богослов'ї західних отців Церкви Амвросія (помер у 397 р.) та Августина (помер 430 р.) щодо питання про походження Святого Духа: «Отця ніхто не зробив, не сотворив, не породив; Син походить від одного Отця, не зроблений, не сотворений, але зачатий; Святий Дух від Отця і Сина, не зроблений, не сотворений, не зачатий, але походить від Них»

Учення про Святого Духа було, в основному, розроблене на Нікейському та Константинопольському соборах, а в ранніх церковних Символах віри воно було сформовано у вигляді догматів. Тим не менше окремі аспекти природи і діяння Святого Духа були предметом суперечок упродовж наступних століть, поки всередині XV століття не була остаточно сформульована західна доктрина про Трійцю.

672-676 pp., 11-й Синод у Толедо

Формулювання стосунків усередині Трійці: «Віriamo також, що Святий Дух, Який є третьою Іпостассю Трійці, є тим самим Богом разом з Богом, Отцем і Сином, однієї субстанції, навіть однієї природи; проте Він не є ні народжений, ні сотворений, а походить від Обоих, і є Духом Обоих». Святий Дух, відповідно до нашої віри, також не є ні ненародженим, ні народженим, щоб нас не звинувачували в тому, що ми, називаючи Його ненародженим, твердили, що є два Отці, або, називаючи Його народженим, твердили, що є два Сини. Але ми не проповідуємо, що Він є тільки Духом Отця і тільки Духом Сина, а водночас Духом Отця і Духом Сина. Бо Він не походить від Отця в Сина, і не походить від Сина, щоб освятити творіння, а походить одночасно від Обоих; бо Обое визнають Його любов і святість. Отже, Святий Дух, згідно з нашою вірою, був посланий від Обоих, як Син був посланий від Отця; але Він не вважається меншим від Отця і Сина, як і Син свідчить, що Він не є меншим від Отця і Святого Духа через утілення».

809/810 г., Синод в Аахені

Питання про те, чи походить Святий Дух тільки від Бога Отця, чи від Отця і Сина, стає питанням віросповідання. Карл Великий розширив Нікео-Константинопольський Символ віри, включивши до нього доктринальне твердження про те, що Святий Дух походить від Отця і Сина (лат. а *patre filioque procedens*). Це твердження досі залишається предметом суперечок між православними церквами, які вірять, що один Отець посилає Духа. Це призвело до розколу (розділення віри) між Католицькою церквою і Грецькою Православною церквою у 1054 році, яка вчить, що Дух походить «від Отця через Сина».

1439-1445 гг., Єдиний Собор у Флоренції

Про походження Святого Духа: «Отже, в Ім'я Святої Трійці - Отця і Сина, і Святого Духа - за згодою цього святого Вселенського Флорентійського Собору ми постановляємо, щоб усі християни вірили і приймали таку істину віри і щоб усі сповідували її так: Святий Дух походить від Отця і Сина від вічності, має Свою сутність і Своє постійне буття одночасно від Отця і Сина, і походить від Обоих від вічності, як від одного начала і через одне єдине натхнення».

Святий Дух – що про Нього сказано в Катехізисі Новоапостольської церкви

Святий Дух як Божественна Іпостась

Святе Писання свідчить про те, що Бога можна спізнати тільки завдяки діянню Божого Духа.

Святий Дух - це істинний Бог. Він походить від Отця і Сина і живе вічно в єдності з Ними. Святий Дух - Божественна Іпостась, Який разом з Отцем і Сином поклоняються як Господу і Яку прославляють.

У Новому Заповіті Його називають Утішителем і Заступником, а також про «силу» і «дар» Бога. Як сила і дар Святий Дух передається під час Святого Запечатання.

Наявність Іпостасей є сутністю Бога і відкривається в Отці, у Сині й у Святому Дусі.

Святий Дух походить від Отця і Сина. Святий Дух, як і Отець і Син, є «Богом істинним від Бога істинного». Він не-створений і єдиносущний з Отцем і Сином і, подібно до них, діє вічно.

Утілення Бога в Ісусі Христі відбулося через Святого Духа, оскільки Діва Марія зачала від Нього. Святий Дух засвідчив про послання Сина під час хрещення Ісуса в Йордані. У той же час відбулося «помазання» Ісуса Христа, Його людської сутності, Святим Духом. Бог таким чином підтвердив, що Ісус є Месією, «Помазаником».

Святий Дух як сила. Дар Святого Духа

Ісус Христос діяв силою Святого Духа і «сила Господня була на Ньому». Не-вдовзі перед вознесінням Воскреслий обіцяв Апостолам: «Та ви приймете силу Святого Духа, що на вас зійде...» (Діяння 1 із 8).

Цим даром Бог наділяє через покладання рук і молитву Апостола. Важливо розрізняти Святого Духа як Божий дар і Святого Духа як Іпостась Божества.

Свідчення про діяння Святого Духа В Писаннях Старого Заповіту

В епоху Старого Заповіту Святий Дух лише тимчасово сповнював людей, а не постійно, як у Новому Заповіті, у вигляді сакраментального дару.

Приклади діяння Святого Духа зберігаються з часів Мойсея, суддів і царів Ізраїлю; Святий Дух діяв також через пророків.

Обіцянка Святого Духа Ісусом Христом

Ісус Христос, Помічник і Заступник за тих, хто вірить у Нього, обіцяв іншого Утішителя. Цей Утішитель свідчить про Ісуса Христа і прославляє Його, Він зберігає живим Євангеліє серед послідовників Христа і захищає Церкву.

Ісус Христос називав ще Святого Духа «Духом істини». Святий Дух показує, де істина і де обман.

Ісус указував на майбутні об'явлення Святого Духа. Усі вони знаходяться у тісному взаємозв'язку із сутністю і діянням Христа.

Вислів «сила з висоти» вказує на могутнє втручання Бога в діяння Святого Духа.

Самооб'явлення Бога в Святому Дусі відбулося на П'ятидесятницю. Це знаменувало початок публічного діяння Апостолів.

Святий Дух і Церква

У новозавітних Посланнях мовиться про те, що Святий Дух був присутній у ранньохристиянських громадах. Ісус Христос обіцяв і послав Святого Духа своїм учням в якості Захисника й Утішителя. Церкву називали «домом Божим», «оселею Божою» або «храмом Божим». Так символізували присутність Святого Духа в церкві.

Святий Дух є необхідною передумовою для існування Церкви: Церква і Святий Дух становлять одне ціле.

Наділення даром Святого Духа відбувається через Апостолів під час звершення таїнства Святого Запечатання, тобто хрещення Святим Духом. Святий Дух є дієвою силою також у таїнствах Святого Хрещення водою і Святого Причастя.

Апостоли здійснювали своє служіння силою Святого Духа.

Витяг з КНЦ 3.5

Божі дари

Близько 50 року після Р.Х. у громаді Корінту панувало цілковите непорозуміння. Судячи з усього, особливо бурхливо точилися суперечки з питання духовних дарів. Апостол Павло вважав за необхідне внести ясність у це питання.

У громаді Корінту спостерігалось сум'яття. Говоріння іншими мовами під час зібрань ставало все більш поширеним явищем. Деякі члени громади були переконані, що ті, хто говорив незрозумілими мовами, були по-особливому обдаровані Святим Духом. Тому вони намагалися хизуватися цим даром. Апостол Павло розумів серйозність цієї проблеми. Люди зловживали своїми духовними дарами, аби виставити себе напоказ, у той час як інших дедалі більше відтісняли на узбіччя. Єдність громади опинилася під загрозою. Павло недвозначно давав зрозуміти, що духовні дари повинні служити церкві, а не марнославству окремих людей. Це – не трофеї за видатні досягнення, а Божі дари.

Дари благодаті

Коли Апостол Павло розповідає про духовні дари, то вельми прискіпливо підбирає слова. У громаді Корінту говорили про «духовне» або про «духовних людей» – грецькою мовою «πνευματικῶν». Павло підхоплює ці слова, але навмисно зберігає їхню розпливчатість. Згодом, в оригінальному грецькому тексті, він був більш конкретний. На жаль, у перекладі Лютера ця тонкість була втрачена. У 1-у Посланні до Корінтян 12, 1 і 4 Апостол Павло розповідає про харизми, тобто «духовні дари», які передаються Святим Духом. Це дещо міняє тональність. Божі дари (харизму) не можна заслужити, їх отримують з Божої милості. Вони не є чимось постійним чи особистим надбанням, а на якийсь момент даром на благо церкви.

У 1-у Посланні до Коринтян і Посланні до Римлян Апостол Павло перераховує різноманітні дари: мудрість, знання, віра, зцілення, пророцтво, мови та їх тлумачення, служіння, навчання, заохочення, керівництво, милосердя – і це лише деякі з них (пор. 1 Коринтян 12, 4-11; Римлян 12, 3-8). Павло дає чітко зрозуміти: дарів багато, але всі вони різні. Жоден з них не є ціннішим за іншого. Їх об'єднує те, що всі вони походять від одного й того ж Духа і покликані служити церкві. Апостол Павло не раз наголошує на тому, що мова йде не про самовираження: «...*все хай буде для збудування!*» (1-е Коринтян 14, 26). Дар доречний тільки тоді, коли він допомагає іншій людині зростати у вірі.

Дари Духа – тобто те, що Павло називає харизмою – не слід плутати з sacramentalним даром Святого Духа, яким наділяють під час Святого Запечатання. Завдяки йому *«людина назавжди сповнюється Святим Духом. Бог дарує їй частку Своєї сутності, а, отже, наділяє її Божою силою, Божою сутністю, Божим життям і Божою любов'ю»* / (КНЦ-ПіВ № 530).

Вирішальний фактор

Даючи пояснення дарам Святого Духа, Апостол Павло перериває хід своїх думок одним із найвідоміших глав Біблії – Гімном любові з 1-го Послання до Коринтян 13. Те, що схоже на поетичний відступ, насправді складає суть його аргументації. Павло дає зрозуміти, що навіть найбільш захоплюючі дари нічого не варті, якщо вони не підкріплені любов'ю. Без любові вони *«немов мідь брєнґа або кимвал звучний»* – гучні, але пустопорожні. Любов, про яку пише Апостол Павло, це не романтичне почуття. Це любов, яку явив Своїм прикладом Ісус: *«довготерпелива, лагідна, вона не задрить, не чваниться, не надимається, не бешкетує, не шукає свого, не поривається до гніву, не задумує зла, не тішиться, коли хтось чинить кривду, радіє правдою, все зносить, в усе вірить, усього надіється, все перетерпить»* (1-е Коринтян 13, 4-7) Вона орієнтується не на власний авторитет, а на благополуччя ближнього. Подібне ставлення має визначати характер нашого поведіння з дарами духу.

Дари можуть мати ефектний вигляд, привертати увагу, навіть бути предметом зловживань. Однак любов не піддається жодним маніпуляціям. Вона перевіряє наміри, які лежать в основі діянь, і є найнадійнішим критерієм духовної поведінки. Любов – це не просто одна з багатьох чеснот, вона є вирішальним фактором усієї духовної діяльності.

Є і між дарами різниця, але Дух той Самий; різниця теж і між служінням, але Господь той Самий. Різниця є і між ділами, але Бог той Самий, Який усе в усіх робить. Кожному дається виявлення Духа на спільну користь. Одному бо дається через Духа слово **мудрости**; іншому, згідно з тим Самим Духом, слово **знання**; іншому **віра** у тім **Самім Дусі**; іншому дар **зцілення** у тім єдинім Дусі; іншому сила творити **чуда**; іншому дар **пророкування**; іншому **розпізнавання духів**, іншому **різні мови**, іншому ж **тлумачення мов**.

А все це чинить один і Той же Дух, що розподілює кожному, як Він хоче. (1-е Коринтян 12, 4-11)

Поза часом

Дари, про які Апостол Павло згадує у 1-у Посланні до Коринтян, є дієвими досі. Мудрість означає сьогодні – свідчити про Христа як про Того, Хто надає смисл нашому життю. Знання вказує на розуміння Божого плану спасіння. Віра проявляється в довірливому сповіданні Ісуса Христа. Пророцтво означає переконливе і сміливе свідчення про грядущого Господа серед гомону різних голосів сучасності. Дар розпізнавання духів нині також актуальний як ніколи. Він допомагає відрізнити Євангеліє від оманливих фальсифікацій. Але найвиразнішими, як наголошує Апостол Павло в кінці своїх роздумів, є віра, надія і – найбільша з них – любов. Ці три дари були й залишаються осередком духовного життя і є правдивою ознакою того, що Божий Дух воістину діє.

Франц-Вільгельм Оттен народився 15 жовтня 1961 року і є керуючим менеджером медіаголдінгу. Він як Апостол здійснює опіку над робочим округом Захід Регіональної церкви «Західна Німеччина», а також над країнами Албанія, Косово, Латвія і Литва. Він також відповідає за роботу з молоддю та зв'язками з громадськістю в Регіональній церкві, бере активну участь у робочій групі ««Communications Europe» (Комунікація в Європі) та є членом консультативної ради видавництва «Бішофф Ферлаг». Він одружений, має двох дітей і двох онуків.

Фото: Франк Шульц

Який дар!

Під час Святого Запечатання відбувається передача дару Святого Духа. Завдяки цьому Божий Дух назавжди оселяється у нас. Дар Святого Духа – це щире звернення Бога до нас, людей; це запевнення, що ми успадкуємо вічне життя; це заповідь майбутньої слави; це покликання служити разом з Христом у Тисячолітньому Царстві Миру. Завдяки цьому дару Бог наділяє нас частиною Своєї сутності, адже завдяки Святому Запечатанню Його любов вливається у наші серця.

Бог щодня знову й знову наділяє нас даром Святого Духа, який має конкретний вплив на наше життя і творить наше майбутнє. Його ступінь і дієвість ми самі визначаємо, виконуючи Божу волю, проявляючи віру й любов до Христа.

Як проявляється на ділі дар Святого Духа?

Безумовно, добре, якщо ми дедалі більше усвідомлюємо можливості, які Бог дарує нам завдяки дару Святого Духа. Чи правильно ми використовуємо їх? Можливо, нам треба використовувати їх свідоміше, а, можливо, відкривати заново.

Одного разу я їхав на роботу і побачив чорного дрозда, що сидів посередині дороги. Коли я під'їхав ближче, то він не злетів, і я загальмував. Дрізд побіг під автомобілі, що були припарковані на узбіччі. Я одразу подумав: «Чому дрізд побіг, а не злетів? Так було б безпечніше і швидше». Потім я запитав у себе, чи не поступаю я іноді так само, зокрема, не використовую можливості, які маю, тому в результаті докладаю більше зусиль, ніж треба. Правильне і послідовне використання дару Святого Духа полегшує нам життя і відкриває перспективи майбутнього. Цей дар виразно спрямований на суттєве – на Друге

Пришестя Христа і наше спасіння.

Якщо правильно застосувати Божий дар, то можна якнайкраще скористатися можливостями для свого теперішнього і майбутнього життя. У цей швидкоплинний і метушливий час ми не повинні відмовлятися від можливостей, які Бог дає нам. Якщо ми свідомо вийдемо за рамки власних міркувань і повсякденного життя і звернемо свою увагу на цей дар, дозволимо йому промовляти в нас, то досягнемо прекрасних результатів, які наблизять нас до мети нашої віри:

- цей дар за будь-яких життєвих обставин допомагає нам усвідомити, що є істинно важливим для нас. І тоді ми правильно розставляємо пріоритети;
- він зберігає живу обітницю: «*Наш Господь гряде скоро*». І тоді наше життя буде цілеспрямованим;
- він дарує нам ясність щодо істини й фальші. І тоді буде ясним і чітким наш погляд на речі;
- він дає нам можливість розрізняти те, що оточує нас. І тоді ми розпізнаємо, що справді приносить користь нашій душі;
- він додає нам сил. І тоді ми ухвалюємо правильні рішення;
- він нагадує нам про Христа і Його діяння. І тоді ми маємо правильний орієнтир;
- він мотивує нас жити відповідно до Божої волі;
- він нагадує нам, що ми – Божі діти.

Якщо свідомо використовувати дар Святого Духа в своєму повсякденному житті, то ми опинимося у вигравші.

Хто насправді створив Бога?

Діти часто ставлять значимі питання - одне з них: «Хто насправді створив Бога?» У таких питаннях проявляється дитяча допитливість і зацікавленість світом та вірою. Відповісти на нього не завжди просто, адже воно торкається одного з найглибших чудес нашої віри: Бог вічний, Він без початку і кінця. Залежно від віку дітей можна давати різні відповіді, які відповідають їхньому сприйняттю і розумінню та заохочують їх поглиблювати пізнання Бога й віри.

Незалежно від віку, важливо відповідати на запитання дітей та підлітків делікатно і чесно. Віра не передбачає отримання всіх відповідей, а є запорукою довіри до Божої любові та постійності. Тому запитання про походження Бога може стати прекрасною нагодою для спільних роздумів про віру й для поглиблення стосунків з Богом.

БЕСІДИ З ДІТЬМИ ПРО БОГА

■ Маленькі діти

Вони сприймають світ дуже буквально. Їм можна пояснити, що Бог подібний до сонячного світла: воно світить щодня, і людина не може його ввімкнути чи вимкнути. Біблійні історії, в яких розповідається про Божу любов і турботу, викликають у них відчуття захищеності. Важливо поєднувати думку про вічність Бога з позитивними почуттями, як-от з теплом і захистом. Рекомендована відповідь: «Бог існував завжди. Він створив усе, що ми бачимо. Навіть небо над нами, сонце і зорі. Бога ніхто не створював, Він значно більший і могутніший за все, що ми знаємо».

■ Діти молодшого шкільного віку

Вони намагаються довідатися, звідки все походить і як було створено. Їм можна пояснити, що Бог відрізняється від усього, що ми знаємо - Він Творець, Якого ніхто не створив. Корисними можуть бути приклади з речами, які не мають ні початку, ні кінця, приміром, з колом або часом. Рекомендована відповідь: «Усе в світі має початок, але Бог - інший. Він - Творець усього, Він завжди існував. Уяви собі коло - у нього, як й у Бога, немає початку і кінця».

■ Молодь

З молоддю можна говорити про вічність та уявлення про Бога поза простором і часом, підкреслюючи, що Бог не прив'язаний до законів творіння. Коли батьки й діти спільно шукають відповіді на запитання про віру й сумніви, приміром, у Біблії чи в розмовах, то це заохочує їх до обміну думками. Рекомендована відповідь: «Бог завжди був і буде. У Біблії сказано, що Бог - «Я є» - Він існує без жодних обмежень».

Марайке Фіннерн працює учителькою та шкільним консультантом у початковій школі м. Гамбурга (Німеччина). Вона очолює робочу групу «Діти і заняття» в Регіональній церкві Північної та Східної Німеччини.

Фото: із личного архива

Перебування Апостола Будника в окрузі «Україна-Захід»

Святе Запечатання у громаді м. Нетішина

У суботу, 5 квітня 2025 року, Апостол Будник завітав у громаду м. Нетішина. Три душі цієї громади по-особливому та з неабиякою радістю очікували на приїзд Апостола, адже вони вирішили прийняти з рук Апостола печать Святого Духа, стати Божими дітьми й поповнити когорту Христової Невісти.

В основу цього святкового богослужіння Апостол поклав слова з Євангелія від Луки 21, 28: «Як це почне збуватись, випростайтесь і підніміть ваші голови вгору, бо ваше визволення близьке». У своїй проповіді Апостол підкреслив, що саме Церква-Невіста палко чекає на Друге Пришестя Ісуса Христа й готується до зустрічі з Ним. Для цього, як мовиться у притчі Ісуса Христа про 5 мудрих і 5 нерозумних дів, її члени турбуються про те, аби каганці їхніх душ завжди світилися полум'ям Святого Духа, по горінню якого Ісус, Наречений наших душ, розпізнає Свою Невісту й візьме її з Собою у Небесну домівку.

Після богослужіння відбулося жваве спілкування братів і сестер з Апостолом. На завершення зробили спільне фото.

У неділю, 6 квітня 2025, Апостол проводив богослужіння у сусідній громаді м. Рівного, в основу якого поклав біблійну цитату з Книги Даниїла 3, 95(28): «Тоді Навуходоносор заговорив, мовивши: «Благословен Бог Седраха, Мисаха та Авденаго, що послав свого ангела й визволив своїх слуг, які поклались на нього і не послушалися царського наказу, а віддали своє тіло, аби не служити й не поклонялись ніякому іншому богові, крім свого Бога!» Ми, подібно до цих трьох постатей з цієї історії, маємо за будь-яких обставин зберігати Богові вірність, а Він, як і їм, подарує нам спасіння, зокрема, вічне єднання у Божому Царстві. Після богослужіння відбулося щире спілкування з Апостолом.

Фото: НАЦ України

Нетішин. Промова Апостола перед Святим Запечатанням

Нетішин. Спільне фото з Апостолом

Апостол Будник на Волині з нагоди Вербної неділі

У суботу, 15 квітня, і в неділю, 16 квітня 2025 року, Апостол відвідав Волинь, де у громадах Луцька, Турійська та Нововолинська провів святкові богослужіння з нагоди Вербної неділі. Брати й сестри вельми раділи зустрічі з Апостолом, адже добре знають його, бо він стояв біля витоків створення цих громад.

В основу свого богослужіння Апостол поклав біблійну цитату з Євангелія від Матвія 21, 10-11: «І коли Він увійшов у Єрусалим, заметушилося все місто, питаючи: «Хто це такий?» Народ же казав: «Це Пророк, Ісус із Назарету в Галилеї». На початку богослужіння, відповідно до традиції Новоапостольської церкви, відбулося читання з Біблії, зокрема, з Євангелія від Матвія 21, 1-11. Апостол у своїй проповіді наголосив на тому, що Ісус Христом є не тільки Пророком, Який звіщає про майбутнє спасіння усього людства, а й Первосвященником, Який через служіння сучасних Апостолів готує громаду до Свого Другого Пришестя, а також Царем, будучи не від цього світу, над усіма царями, аби запровадити вічне Боже Царство у славі. Після богослужіння і спілкування з Апостолом зробили спільне фото.

Луцьк. Спільне фото з Апостолом

Турійськ. Спільне фото з Апостолом

Нововолинськ. Спільне фото з Апостолом

ВИХІДНІ ДАНІ:

Часопис «Наша новоапостольська сім'я», № 6, 2025 р.

Засновник: Релігійна організація «Управлінський центр Новоапостольської церкви в Україні», проспект Тичини, 18-А, м. Київ (за дорученням Міжнародної Новоапостольської церкви, м. Цюрих, Швейцарія).

Адреса редакції: вул. Збаразька, 8а, 46002 Тернопіль, Україна; тел./факс: (+380352) 524732; p.bich@nak.org.ua сайт: nak.org.ua;

Головний редактор: Будник Анатолій Феодосійович

Відповідальний редактор: Бих Павло Євгенович

© **Видавництво:** Фрідріх Бішофф ГмбХ, м. Франкфурт-на-Майні/Німеччина;

Друк: ТОВ «Терно-граф», вул. Текстильна, 18, 46020 м. Тернопіль, Україна; тел. (0352) 51-91-65, 51-91-64; e-mail: terno-graf@ukr.net

Наклад: 350 прим. (українською мовою).

Часопис поширюється безкоштовно серед парафіян Новоапостольської церкви та зацікавлених осіб.

Ми з вдячністю приймемо пожертви на видавничу діяльність.

Отримувач платежу: Релігійна організація «Управлінський центр Новоапостольської церкви в Україні», проспект Тичини, 18-А, м. Київ.

Банківські реквізити:

IBAN р/р UA86320984000002600524 0016749 в АТ "ПроКредит Банк", МФО 320984, ЄДРПОУ 14301165;

або IBAN р/р UA77 322669 00000 2600 130 023 5975 (UAN) в АТ «Ощадбанк» м. Київ, МФО 322669

Призначення платежу: добровільні пожертвування від ...

© Цей часопис і всі опубліковані в ньому матеріали захищені авторськими правами.

На повний або частковий передрук матеріалів, а також їх будь-яке копіювання і поширення вимагається дозвіл видавництва.